

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра конституційного, адміністративного та міжнародного права

СИЛАБУС

нормативної освітньої компоненти

Судова медицина. Медичне право України

Підготовки – Магістр

Спеціальності – 222 Медицина

Освітньо-професійної програми – Медицина

Луцьк – 2022

Силабус нормативної освітньої компоненти «Судова медицина. Медичне право України» підготовки “магістра”, галузі знань – 22 «Охорона здоров’я», спеціальності – 222 «Медицина», за освітньо-професійною програмою – «Медицина».

Розробник: Книш Сергій Володимирович – доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права ВНУ імені Лесі Українки; **Вірун Лілія Миколаївна** - старший викладач кафедри клінічної медицини

Силабус освітньої компоненти затверджено на засіданні кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права

Протокол № 2 від 29 вересня 2022 р

Завідувач кафедри:

(доц. Книш С.В.)

© Книш С.В., 2022 р.

© Вірун Л. М., 2022 р.

1. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика ОК
Денна форма навчання	22 «Охорона здоров'я» 222 «Медицина» «Медицина» «Магістр»	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання: 4-й
		Семестр: 8-й
ІНДЗ: немає		Лекції – 6 год.
		Лабораторні - 24 год.
		Консультації - 8 год.
Мова навчання	Українська	
		Самостійна робота - 52 год.
		Форма контролю: диф. залік

II. Інформація про викладача

Книш Сергій Володимирович, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права: тел. 0503784730; knysh.serhii@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно графіку, за графіком консультацій і відпрацювань, дистанційне навчання Office 365 (Teams).

Розклад занять розміщено на сайті Волинського національного університету імені Лесі Українки, <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права юридичного факультету

Вірун Лілія Миколаївна, старший викладач кафедри клінічної медицини: тел. +380662746553; virun.liliia@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно графіку, за графіком консультацій і відпрацювань, дистанційне навчання Office 365 (Teams).

Розклад занять розміщено на сайті Волинського національного університету імені Лесі Українки, <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права юридичного факультету та кафедри клінічної медицини.

III. Опис освітньої компоненти

1. Анотація. Освітня компонента «Судова медицина. Медичне право України» є вибірковою дисципліною для студентів спеціальності - 222 «Медицина» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Дисципліна «Судова медицина. Медичне право України» включає в себе інформацію щодо основних теоретичних і методичних питань судової медицини та медичного правознавства як науки та практики з метою правової оцінки дій медичних працівників у межах чинного законодавства України. Необхідність оволодіння знаннями з судової медицини обумовлена тим, що, згідно чинного законодавства України, правоохоронні органи мають право залучати до виконання невідкладних розшукових слідчих дій лікаря будь-якої спеціальності, у тому числі лікаря-педіатра, що необхідно у випадках огляду трупа на місці події, проведення освідування особи, вилучення зразків для експертизи тощо. У зв'язку з цим, судово-медичні знання важливі для кожного лікаря, який у разі необхідності повинен вірно їх застосувати під час допомоги правоохоронним органам. Окрім цього, знання медичного права необхідні майбутньому лікарю у своїй професійній діяльності, що сприяє формуванню необхідного рівня правової культури у відносинах між лікарем та пацієнтом. Дисципліна має на меті не лише надання необхідних теоретичних знань, а й навчання правильному використанню правових норм при виконанні професійної лікарської діяльності.

2. Пререквізити: Судова медицина базується на знаннях, отриманих здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти при засвоєнні анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, інтегрується при вивченні патоморфології, патофізіології, експериментальної та клінічної фармакології з імунологією та алергологією. Медичне право України пов'язаний зі знаннями таких соціально-гуманітарних дисциплін як «Правознавство», «Основи біоетики та біобезпеки», «Історія України».

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

3. Мета і завдання освітньої компоненти - формування у здобувачів освіти необхідного обсягу правових компетентностей, знань про практичні механізми правореалізації; достатнього рівня правової культури і правосвідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я.

4. Результати навчання (компетентності)

Таблиця 2

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів ФК 29. Здатність до формулювання патологоанатомічного та судово-медичного діагнозу
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності. ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають

	наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
--	---

5. Структура освітньої компоненти

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Лабор.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Судова медицина						
Тема 1. Процесуально-організаційні питання проведення судово-медичної експертизи в Україні. Судово-медична танатологія.	9	2	2	1	4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 2. Судово-медичний розтин трупа. Демонстрація розтину. Визначення давності настання смерті. Огляд трупа на місці його виявлення. Складання «Протоколу огляду трупа на місці його виявлення». Особливості проведення судово-медичної експертизи при встановленні особи невідомої людини. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження та медико-криміналістичні методи дослідження.	7		2		1	4
Тема 3. Судово-медична експертиза у випадку наглої (раптової) смерті. Самостійний розтин трупа.	7		2	1	4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 4. Судово-медична експертиза новонароджених. Активне та пасивне дітовбивство.	7		2		4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 5. Судово-медична експертиза встановлення	6		2		4	T+УО+ВПЗ = 5

ступеню тяжкості тілесних ушкоджень, стану здоров'я та віку.				1		
Тема 6. Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень.	6		2		4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 7. Складання Висновку експерта та формулювання судово-медичного діагнозу.	6		2		4	T+УО+ВПЗ = 5
Разом за змістовим модулем 1	48	2	14	4	28	
Змістовий модуль 2. Медичне право						
Тема 8. Медичне право України в системах права і законодавства	9	2	2	1	4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 9. Медичне право України в системах права і законодавства. Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я і прав людини.	7		2	1	4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 10. Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Система прав людини у сфері охорони здоров'я.	9	2	2	1	4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 11. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	7		2	1	4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 12. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин. Медичні експертизи за законодавство України.	6		2		4	T+УО+ВПЗ = 5
Тема 13. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин	4				4	
Разом за змістовим модулем 2	42	4	10	4	24	
Разом годин/ Балів	90	6	24	8	52	5 / 120 балів

Форма контролю*: Т – тести; УО – усне опитування; ВПЗ – виконання практичного завдання; МКР – модульна контрольна робота (Т – тести; УО – усне опитування).

Теми лекційних занять

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Процесуально-організаційні питання проведення судово-медичної експертизи в Україні. Судово-медична танатологія.	2
2	Медичне право України в системах права і законодавства	2
3	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Система прав людини у сфері охорони здоров'я.	2
Разом		6

Теми лабораторних занять

Таблиця 5

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Процесуально-організаційні питання проведення судово-медичної експертизи в Україні. Судово-медична танатологія.	2
2	Судово-медичний розтин трупа. Демонстрація розтину. Визначення давності настання смерті. Огляд трупа на місці його виявлення. Складання «Протоколу огляду трупа на місці його виявлення». Особливості проведення судово-медичної експертизи при встановленні особи невідомої людини. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження та медико-криміналістичні методи дослідження.	2
3	Судово-медична експертиза у випадку наглої (раптової) смерті. Самостійний розтин трупа.	2
4	Судово-медична експертиза новонароджених. Активне та пасивне дітоубивство.	2
5	Судово-медична експертиза встановлення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень, стану здоров'я та віку.	2
6	Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень.	2
7	Складання Висновку експерта та формулювання судово-медичного діагнозу.	2
8	Медичне право України в системах права і законодавства	2
9	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Система прав людини у сфері охорони здоров'я	2
10	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Система прав людини у сфері охорони здоров'я.	2
11	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	2
12	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин. Медичні експертизи за законодавство України.	2
Разом		24

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Визначення поняття про судово-медичну науку її складові. Поняття про судову медичну експертизу. Структура судово-медичної служби в Україні
2. Об'єкти судово-медичного дослідження.
3. Етапи судово-медичного дослідження та її регламентація.
4. Види експертиз та їх судово-медичне значення.
5. Класифікація смерті, відносні та абсолютні ознаки смерті.
6. Танатологія та її види, поняття про танатогенез, швидка та агональна смерть, діагностичні та морфологічні особливості.

7. Трупні явища: ранні та пізні. Ранні трупні явища: трупні плями, стадії та методи дослідження трупних плям та їх судово-медичне значення.
8. Давність настання смерті за трупними явищами.
9. Судово-медичне значення трупного висихання, трупного залякання, трупного охолодження та аутолізу.
10. Пізні трупні явища. Руйнівні: гниття, етапи та ознаки гниття.
11. Пізні зберігаючі трупні явища: муміфікація, жировіск, торф'яне дублення, умови їх виникнення та судово-медичне значення.
12. Судово-медична експертиза трупа, загальні відомості, порядок проведення, зовнішнє та внутрішнє дослідження, визначення давності настання смерті.
13. Огляд трупа на місці події. Виявлення, фіксація, методи та стадії огляду трупа, алгоритми опису трупа, одягу, речових доказів біологічного походження, складання «Протоколу огляду трупа на місці його виявлення».
14. Особливості дослідження трупів невідомих осіб /антропометрія, словесний портрет, особливі ознаки, дактилоскопія, зубна формула тощо/, розчленованих, скелетованих трупів та кісткових залишків. Складові «Упізнавальної карти».
15. Особливості судово-медичних ідентифікаційні досліджень за кістковими залишками, кістками черепа аналіз та трактування медичної документації, структура «Упізнавальної карти».
16. Особливості дослідження об'єктів біологічного походження та методів судово-медичної криміналістики.
17. Поняття про наглу (раптову) смерть та її фактори ризику.
18. Особливості дослідження трупів та діагностика наглої смерті при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, центральної нервової, сечостатевої систем; при вагітності, під час пологів, від інфекційних захворювань.
19. Використання лабораторних досліджень: гістологічного, гістохімічного, ангиографічного, полум'яно-фотометричного, біохімічного, бактеріологічного для обґрунтування причини смерті.
20. Раптова смерть у дитячому віці: основні причини, діагностика; синдром раптової дитячої смерті.
21. Раптова смерть за особливих обставин.
22. Визначення танатогенезу при поєднанні різних нозологічних форм захворювань та травми: встановлення основної причини смерті, її діагностика.
23. Використання результатів інструментальних та лабораторних методів досліджень - гістологічного, рентгенологічного, біохімічного для обґрунтування судово-медичного висновку.
24. Медичне право України як галузь права: поняття, завдання, предмет і методи.
25. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.
26. Принципи і функції медичного права.
27. Система медичного права України.
28. Міжнародні стандарти у сфері прав людини й охорони здоров'я: загальна характеристика.
29. Законодавство України про охорону здоров'я : сучасний стан і перспективи розвитку.
30. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я.
31. Основні напрямки реформування системи охорони здоров'я в Україні.
32. Поняття та види медичної допомоги за законодавством України.
33. Поняття та юридична природа медичних послуг.
34. Медична допомога і медична послуга: проблеми співвідношення.
35. Платні та безоплатні медичні послуги.
36. Договір про надання медичних послуг.
37. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
38. Право людини на життя і медична практика: питання співвідношення.
39. Особисті немайнові права: поняття, зміст.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення освітньої компоненти передбачає постійну роботу студентів на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Студенти не повинні спізнюватися на заняття. Усі студенти на лабораторних роботах відповідно до правил техніки безпеки мусять бути одягненими в білі халати. Перед початком заняття студенти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Студенти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та лабораторних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Освітню компоненту «Урологія» слухають здобувачі протягом 8 семестрів. У 8 семестрі здобувачі освіти складають диференційований залік (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів); на диференційованому заліку – 80 балів. Підсумковий бал формується як сума цих балів $120+80=200$ балів).

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Тестування за технологією КРОК відбувається у системі Microsoft Office (Forms) і передбачає відповідь здобувача на 20 питань. Здобувач отримує 2 бали за 13 або 14 правильних відповідей, 3 бали - за 15 або 16 правильних відповідей, 4 бали - за 17 або 18 правильних відповідей, 5 балів - за 19 або 20 правильних відповідей.

Рівень володіння теоретичними знаннями та оволодіння практичними компетентностями, які розглядаються на лекційних та лабораторних заняттях, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою відповідно до підсумкових критеріїв, які зазначені нижче.

Оцінка за практичне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою цих трьох видів активності здобувача за 4-бальною шкалою.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– 5 ("відмінно") – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 ("добре") – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається

певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 ("задовільно") – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному практичному занятті. У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані у Галузевому стандарті спеціальності 222 Медицина та у освітній програмі «Медицина» загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до дифзаліку становить 120 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою відповідно до таблиці 2

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недостатньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Складання диференційованого заліку для усіх здобувачів є обов'язковим. На дифзалік виносяться усі програмні питання дисципліни, які здобувачі вивчали у третьому та четвертому семестрах.

Оцінка диференційованого заліку визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 80 балів. Остаточна екзаменаційна оцінка складається з двох частин: 1) екзаменаційного тестування та 2) практичної і теоретичної частини. Екзаменаційне тестування оцінюється від 0 до 20 балів, проводиться двічі за процедурою ліцензійного іспиту КРОК, який проводиться у Центрі інформаційних технологій та комп'ютерного тестування університету. З двох тестувань студентів, буде врахований кращий результат. При отриманні позитивної оцінки на першому тестуванні (більше 60,5% правильних відповідей) студент має право не проходити друге тестування. Результати від 60,5% до 100% правильних відповідей конвертуються у бали від 12 до 20 наступним чином:

60,5-62%	12 балів	71-75%	15 балів	86-90%	18 балів
63-65%	13 балів	76-80%	16 балів	91-95%	19 балів
66-70%	14 балів	81-85%	17 балів	95-100%	20 балів

Отримані бали додаються до оцінки дифзаліку (яка включає теоретичну і практичну частину та оцінюється від 0 до 60 балів) та формують остаточну екзаменаційну оцінку на екзамені.

На залік виносяться усі основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума поточної оцінки (максимум – 120 балів) та екзаменаційної оцінки (максимум – 80 балів) і становить 200 балів.

У випадку, якщо здобувач набрав підсумковий бал менший, ніж 120 балів, він складає екзамен під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, зберігаються, а здобувач при перескладанні екзамену може набрати максимум 80 балів. Підсумковий бал при цьому формується шляхом додавання поточних балів та екзаменаційного балу і становить максимум 200 балів.

Повторне складання дифзаліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему лабораторного заняття в присутності

лаборанта та чергового викладача, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання практичних робіт студент не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Терміни проведення диференційованого заліку, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання заліку, студент може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за диференційований залік.

V. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно	D	непогано
122–129	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	Незадовільно	Fx	необхідне перекладання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
122–129	
1–121	Незараховано (необхідне перекладання)

Під час переведення та поновлення у Волинський національний університет імені Лесі Українки здобувачів освіти, які не навчалися за кредитно-модульною системою, отримані ними оцінки за 100-бальною шкалою переводяться у шкалу ECTS та 200-бальну шкалу відповідно до таблиці.

Шкала конвертування оцінки здобувачів освіти з ОК з 100-бальною у 200-бальну систему оцінювання

Оцінка в балах за 200-бальною шкалою	Оцінка в балах за 100-бальною шкалою	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
			оцінка	пояснення
170–200	90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	75–81	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	67–74	Задовільно	D	непогано
122–129	60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перекладання

При перезарахуванні підсумкової оцінки з 100-системи оцінювання у 200 з ОК переведення здійснюється за мінімальним значенням.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Міжнародні нормативно-правові акти:

1. Алма-Атинська Декларація. ВООЗ, від 06.09.1978 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euro.who.int/ru/publications/policydocuments/declaration-of-alma-ata,-1978>
2. Декларація про медичну допомогу, орієнтовану на пацієнта / Міжнародний альянс організацій пацієнтів, від 24.02.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.patientsorganizations.org>
3. Декларація про політику в галузі дотримання прав пацієнта в Європі / Європейська консультативна нарада ВООЗ з прав пацієнта, 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.who.int/genomics/public/eu_declaration1994.pdf
4. Джакартська декларація про провідну роль зміцнення здоров'я у XXI столітті / ВООЗ, 21-25 липня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/jakarta/declaration/en/index1.html>
5. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, від 03.05.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062
6. Європейська хартія прав пацієнтів, листопад 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.activecitizenship.net/patients-rights/projects/29-european-charter-of-patients-rights.html>
7. Захист осіб з психічними захворюваннями та покращення психіатричної допомоги: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 46/119 / Генеральна Асамблея ООН. 17 грудня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/documents/ga/res/46/a46r119.htm>
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / Рада Європи, від 04.11.1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
9. Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину / Рада Європи, від 04.04.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_334
10. Конвенція про права інвалідів. ООН, від 13.12.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
11. Лісабонська декларація про права пацієнта / Всесвітня медична асоціація. Асамблея ВМА, вересень-жовтень 1981р., переглянута у 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.med-pravo.ru/Ethics/LisbonDecl.htm>
12. Люблянська хартія з реформування охорони здоров'я / ВООЗ, від 18.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/113302/E55363.pdf
13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права / ООН, від 16.12.1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
14. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / ООН, від 16.12.1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
15. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / ООН, від 16.12.1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
16. Міжнародні керівні принципи етики для біомедичних досліджень на людині / Рада міжнародних організацій медичних наук, 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fhi.org/training/fr/retc/pdf_files/cioms.pdf
17. Позиційний документ: медсестри і права людини / Міжнародна рада медичних сестер, 1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.icn.ch/images/stories/documents/publications/position_statements/E10_Nurses_Human_Rights.pdf

18. Рекомендації REC(2004)10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-учасницям щодо захисту прав людини і гідності осіб з психічними розладами / Комітет Міністрів Ради Європи, від 22.09.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=775685>

19. Хартія про право на охорону здоров'я / Міжнародний союз юристів. Генеральна асамблея МСЮ, від 31.08.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uianet.org/documents/qquia/resolutions/Sante4Gb.pdf>

20. GeneralcommentNo. 14: TheRighttotheHighestAttainable Standard ofHealth (Art. 12). CESCR, від 11.08.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refworld.org/docid/4538838d0.html>

Національне законодавство:

21. Конституція України: Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

22. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

23. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Верховна Рада України; Закон від 19.11.1992 р. № 2801-XII. Дата оновлення: 01.01.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

24. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Верховна Рада України; Закон від 23.02.2006 р. № 3477-IV. Дата оновлення: 02.12.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

25. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 01.01.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

26. Про захист прав споживачів: Верховна Рада УРСР; Закон 12.05.1991 р. № 1023-XII. Дата оновлення: 11.12.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.

27. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти: Кабінет Міністрів України; Постанова від 17.09.1996 р. № 1138. Дата оновлення: 30.05.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1138-96-%D0%BF>.

28. Про звернення громадян: Закон від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

29. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 р. № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92>.

30. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>.

Література:

31. Медичне право України: Підручник / Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. / За заг. ред. д.ю.н., проф. С.Г. Стеценка. - К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. - 507 с.

32. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. – Ужгород: Вид. ФОП Сабов А.М., 2017. – 208 с.
33. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської таємниці. Книга 2 / За ред. проф. В.Ф.Москаленка, проф. В.Б. Михайличенка. – К., 2017. – 494 с.
34. Майданик Р.А. Медичне право в системі права України / Р.А.Майданик. – К.: Алерта, 2013. – 64 с.
35. Сучасне українське медичне право: Монографія / За заг. ред. С.Г. Стеценка. – К.: Атіка, 2010. – 496 с.

Інтернет-ресурс

36. <http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України
37. <http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України
38. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
39. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
40. <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України
41. <https://moz.gov.ua/> - Міністерство охорони здоров'я
42. <http://medicallaw.org.ua/biblioteka/mizhнародne-ta-regionalne-zakonodavstvo/> -
Фундація медичного права та біоетики України
43. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. <https://evnuir.vnu.edu.ua/>